

I. XEDAPEN OROKORRAK

ESTATUKO BURUZAGITZA

15767 *12/2021 Legea, irailaren 28koa, urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina aldatzen duena, plataforma digitalen esparruan banaketan aritzen diren pertsonen lan-eskubideak bermatzeko.*

FELIPE VI.a

ESPAINIAKO ERREGEA

Honako hau ikusten eta ulertzen duten guztiei.

Jakizue: Gorte Nagusiek honako lege hau onetsi dutela eta nik berretsi egiten dudala:

HITZAURREA

I

Informazioaren eta komunikazioaren teknologiek gizarte-harremanak eta kontsumo-ohiturak mundu osoan eraldatzeko birtualtasuna izan dute, eta, horrekin batera, negozio-modu berrien aukerak sortu dituzte, besteak beste, datuak lortu eta kudeatzearen eta etapa berri horretara egokitutako zerbitzuen eskaintzaren ingurukoak.

Era berean, kalkulu matematikoko metodoak edo algoritmoak aplikatu zaizkie lan-harremanei, zerbitzuak emateko modua goitik behera aldatuz eta baliabideak eta emaitzak optimizatuz. Metodo horiek aukera handia eskaintzen dute pertsonen bizibaldintzak hobetzeko. Horren erakusgarri dira osasun-krisialdian zehar behartu edo azkartu den digitalizazioaren emaitzak, urrutiko zerbitzu eta osasun-arreta pertsonalizatuak gaitu baitira, lineako zerbitzuen bitartez negozioei eustea ahalbidetu baita, edo urrutiko lan-prestazioen jarraitutasuna bermatu baita.

Bitarteko teknologiko horien aplikazioak elementu berritzaileak sartu ditu lan-harremanean, eta elementu horien abantailak agerikoak dira. Langileen lan-baldintzen gaineko abantailak eta ondorio positiboak guztiz bateragarriak dira lan-zuzenbidearen helburuarekin, interesak berriro orekatzeko, kontratuzko alderdirik ahulena babesteko edo giza baliabideak kudeatzeko eta enpresen produktibitatea hobetzeko eginkizunari dagokionez.

Bateragarritasun-formula horrexek bermatzen du iraultza teknologikoak modu ekitatiboan ekarriko dituela ondorio positiboak, eta eragina izango duela ezarri den gizartearen aurrerabidean. Eskubideak bermatzen dituen lan-merkatua gizarte moderno baten bermea da, gizarte-kohesioan oinarritua, demokratikoki aurrera egiten duena; pertsonak ardatz dituen merkatua, eragiten duena ekoizpen-sarea ez hain aldakorra eta aldaketan aurrean erresilienteagoa izatea.

Erronka horri aurre egiteko zailtasun handiak -batez ere zailtasun teknikoak- izan badira ere, elkarrizketa sozialari esker gure herrialdea aitzindari izan da arlo horretan, eta diagnostiko baten bidez eta gizarte-solaskide garrantzitsuenek partekatutako irtenbide baten bidez egin du aurrera, haien ekarpenak erabakigarriak izan baitira. Lege hau, beraz, Gobernuaren eta CC. OO., UGT, CEOE eta CEPYME artean 2021eko martxoaren 10ean hartutako Akordioaren emaitza da, 2020ko urriaren 28an horretarako eraturako Elkarrizketa Mahaiak garaturako lanaren ondoren.

II

Lege honek artikulua bat eta bi azken xedapen ditu. Horien helburua da lan-ingurune digitalizatuan langileen ordezkariak duten informazio-eskubidea zehaztea, bai eta banaketa-plataforma digitalen esparruan besteren konturako lan-harremana arautzea ere.

Artikulu bakarrak aldatu egiten du urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina, bi alderditan. Lehenik eta behin, 64. artikulua aldatzen du, langileen legeko ordezkarien informazio- eta kontsulta-eskubideei buruzkoa, eta d) paragrafo berri bat gehitzen dio 4. apartatuari. Horren arabera, enpresa-batzordeak eskubidea du enpresak informazioa eman diezaion lan-baldintzetan, enplegu-sarbidean eta -mantentzean, eta baita profilak lantzean ere, eragina izan dezaketen algoritmoen edo adimen artifizialeko sistemen oinarrian dauden parametroei, araei eta jarraibideei buruz.

Bigarrenik, xedapen gehigarri berri bat sartzen du, zeinahi produktu edo salgai mota banatzeko jardueren lankortasun-presuntzioari buruzkoa, enpresak antolaketa-, zuzendaritza- eta kontrol-ahalmenak, plataforma digital bat erabilia, zerbitzuaren edo lan-baldintzen kudeaketa algoritmikoaren bidez gauzatzen dituen kasuetarako. Presuntzio horrek ez dio eragiten Langileen Estatutuaren 1.3 artikuluan aurreikusitakoari.

Lan eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzak egindako funtsezko lana dago banaketa-plataforma digitaletako zerbitzu-prestazioen lankortasunaren alde nahiz kontra eman diren epai askoren jatorrian. Epai horiek irailaren 25eko 805/2020 AGErekin amaitu dira.

Xedapen gehigarri berriak Auzitegi Gorenak doktrina bateratzeko emandako lehen epai horretan ezarritako irizpide eta parametroak barne hartzen ditu; eta, horretarako, errealitate-printzipioaren nagusitasunaz baliatzen da, aurretik izan diren epaiek adierazitako zentzuan, hala nola, 1986ko otsailaren 26ko 263/1986 AGE, edo 2015eko urtarrilaren 20ko AGE (587/2014 errekurtsua). Xedapenean adierazten da, halaber, egungo testuinguruko mendekotasun- eta besterentasun-betekizunak egokitu egin behar direla. Epai horretan, honako hau jasotzen da:

«Sortu zenetik gaur egun arte, laneko eskubideak mendekotasun/subordinazio betekizunean bilakaera bat izan duela ikusi dugu. Auzitegi Gorenaren 1979ko maiatzaren 11ko epaiak dagoeneko ñabartu zuen betekizun hori, eta adierazi zuen "mendekotasunak ez dakarrela berarekin erabateko subordinazioa, enpresako antolaketa eta diziplina gidatzen duen zirkuluan sartze hutsa baizik". Industria-ondorengo gizartean mendekotasunaren ezaugarria malgutu egin da. Berrikuntza teknologikoek bidea zabaldu diote zerbitzu-prestazioak kontrolatzeko sistema digitalizatuak ezartzeari. Ekoizteko errealitate berri bat egoteak behartzen du arauak aplikatu behar diren garaiko gizarte-errealitateari lotzera mendekotasun eta besterentasunaren ezaugarriak (Kode Zibilaren 3.1 artikulua) (7. OJ).»

Hortik abiatuta, demandatutako banaketa-plataformaren eta errekurtsuaren eraginpeko langilearen arteko lan-harremana aztertu zuen Auzitegi Gorenak, eta aurretik hainbatetan adierazitako gauza bera errepikatu (guztiak ordezkaturik, 1996ko apirilaren 22ko epaia (2613/1995 errekurtsua) eta 2005eko maiatzaren 3ko epaia (2606/2004 errekurtsua): enpresak zuzendaritzarako, antolaketarako eta jarduera-kontrolerako ahalmenak, eta horren ildoan, mendekotasunaren eta besterentasunaren ezaugarriak, klasikoak ez diren bestelako moduetan gauzatu ditzakeela, enplegatzaileak eragiketaren arriskuak hartzen dituenetan eta emaitzen onuraduna denean, prestazioa koordinatzeko, antolatze edo kontrolatzeko lana eginez edo zehatzeko ahalaz baliatuz. Nahiz eta zeharka edo inplizituki izan, gauzatu ditzake ahalmenak lan-baldintzen edo eskaintako zerbitzuen kudeaketa algoritmikoa eginez.

Hogeita hirugarren xedapen gehigarriaren bitartez, eta elkarrizketa sozialeko mahaian hartutako akordioaren bidez, legera lekualdatzen da gai honi buruzko jurisprudentzia, horrela, Langileen Estatutuak errealitate berri horiek argi eta garbi isla ditzan.

Horrela, Langileen Estatutuan jasotzen da enpresa-ahalmenak, bertako 20. artikuluan adierazten direnak, hainbat erataria gauza daitezkeela; era horietako bat da zerbitzuaren edo lan-baldintzen kudeaketa algoritmikoa erabiltzea, plataforma digital baten bidez. Beraz, plataforma digitalaren kudeaketa algoritmikoa bihurtzen da jardueraren aktibo giltzarria eta funtsezkoa. Horrenbestez, enpresa-ahalmenak zeharka edo inplizituki gauzatzeko moduaren ondorioz, langileak lana gauzatzeko duen nolabaiteko malgutasuna edo askatasuna itxurazkoa bakarrik izan daiteke, izan ere, benetako errealitatea baita ustezko malgutasun edo askatasun horrek ondorioak edo eraginak dituela enpleguari eusteko, lanaren bolumenean edo gainerako lan-baldintzetan.

Sendotu egiten da, halaber, Langileen Estatutuaren 8.1 artikuluari aipamena eginez, hauek baloratzearen garrantzia: laneko loturaren benetako izaera, prestazioen edukia, eta kontratu-akordioaren bitartez onartzen diren betebeharren konfigurazio asimetrikoa eta benetakoa. Balorazio hori beharrezko elementua da lan-eskubidearen erabilgarritasuna eta babesgarritasuna bermatzeko.

Algoritmoek gure arreta eta analisia merezi dute, aldaketak eragiten ari baitira enpresa-zerbitzuen eta enpresa-jardueren kudeaketan, lan-baldintzen alderdi guztietan, eta, batez ere langileek enpresan parte hartzen duteneko eskema tradizionalarekin bat ez datozen moduan ari direlako gertatzen aldaketa horiek. Zentzu horretan, elkarriketa sozialeko mahaiak partekatzen duen beste gogoetetako bat da ezin dugula ezikusiarrena egin teknologia berriek lan-eremuan duten eraginaren aurrean, eta lan-legeriak eragin horiek kontuan hartu behar dituela, hala langileen eskubide indibidual eta kolektiboetan, nola enpresen arteko lehiakortasunean.

Hogeita hirugarren xedapen gehigarri berria, zeina, adierazi den bezala, loturaren benetako izaeraren balorazioan oinarritua baitago, eraginkorra izango da neurri handi batean, baldin eta plataformen bidez garatzen den jarduerari buruzko informazioa egiaztagarria bada. Izan ere, informazio horrek aukera eman behar du lan-harreman jakin bateko zerbitzu-prestaziorako baldintzak xedapen horretan azaldutako egoerarekin bat datozen ondorioztatzeko, kontuan hartuta, jakina, enpresen gaineko araudiaren araberrako industria-sekretua eta merkataritza-sekretua, ez baitira zalantzan jarri behar. Informazioa enpresa-erakundearen zerbitzura dauden algoritmoen edo bestelako eragiketa matematikoen lan-ondorioak jakiteko izango da.

Amaitzeko, azken xedapenetako lehena sartzen da, lehiakortasunari buruzkoa, eta azken xedapenetako bigarrena, indarrean sartzeari buruzkoa.

III

Lege hau Espainiako Konstituzioak 149.1.7. artikuluan xedatzen duenaren babesean ematen da, artikulua horrek Estatuari esleitzen baitio lan-legeriaren gaietako eskumen eskusiboa.

Artikulu bakarra. *Urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina aldatzea.*

Aldatu egiten da Langileen Estatutuaren Legearen testu bategina (2/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 23koa). Hona nola geratzen den idatzita:

Bat. Beste letra bat, d), gehitzen zaio 64.4 artikuluari. Hona nola geratzen den idatzita:

«d) Enpresak, adimen artifizialeko algoritmoen edo sistemen oinarri diren parametroen, arauen eta jarraibideen berri ematea. Algoritmo edo sistema horiek eragina dute lan-baldintzetan, enplegurako sarbidean eta enpleguari eustean (profilak egitea barne) ondorioak izan ditzaketen erabakietan.»

Bi. Xedapen gehigarri bat gehitzen da, hogeita hirugarrena, eta honela geratzen da idatzita:

«Hogeita hirugarren xedapen gehigarria. *Lankortasun-presuntzioa banaketa-plataforma digitalen eremuan.*

8.1 artikuluan ezarritakoa aplikatuz, lege honen esparruan sartuta daudela jotzen da kontsumorako edozein produktu edo salgai banatzeko zerbitzu ordainduak ematen dituzten pertsonen jarduerak, kasu honetan: enplegatzaileek enpresa-antolaketako, zuzendaritzako eta kontroleko ahalmenak zuzenean, zeharka edo inplizituki gauzatu ahal izateko zerbitzuaren edo lan-baldintzen kudeaketa algoritmikoa erabiltzen dutenean, plataforma digital baten bidez.

Presuntzio horrek ez du eraginik izango 1.3 artikuluan ezarritako osagarrian.

Azken xedapenetako lehena. *Eskumen-titulua.*

Lege hau Espainiako Konstituzioak 149.1.7. artikuluan xedatzen duenaren babesean ematen da, artikuluko horrek Estatuari esleitzen baitio lan-legeriaren gaietako eskumen eskusiboa.

Azken xedapenetako bigarrena. *Indarrean jartzea.*

Lege hau *Estatuko Aldizkari Ofizialean* argitaratu eta hurrengo egunean jarriko da indarrean.

Beraz,

Lege hau bete eta betearaz dezatela agintzen diet espainiar guztiei, partikularrei zein agintariei.

Madriren, 2021eko irailaren 28an.

FELIPE e.

Gobernuko presidentea,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN